

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'ORFEÓ CATALÀ

Els Cants de la Nativitat

Exhortació poemàtica per a ésser dita i predicada en el temps nadalenc

(Continuació)

Temps de Nadal, temps de cançons.
I temps de mares qui brecen,
i temps de llars totes flaire,
de llars flamígeres,
flamejants
del bon foc de l'amistat
i del sagrat amor de la família.

Ix l'home un jorn de sa llar.
S'escampa l'home pel món.
S'arrisca per les vies truculentes,
i entre les malvestats qui sotgen en la fosca
es perd.
Es perd entre la multitud dels homes,
l'home,
i entre la multitud dels homes,
en mig de la multitud,

impura i confusionaria,
l'home perd el seu camí de puresa,
el seu camí d'ignocència,
el seu camí de veritat.
El seu únic camí.
El dels seus orígens i el dels seus destins
de salut eterna.

«S'agiten tumultuoses les nacions
i vanes maquinacions enginyen els pobles.»
Perquè hi ha en l'home
un afany desmesurat de creixensa i de
domini.

Un mal instint,
un instint egoïsta,
un pervers instint
de diablía i destrucció.
Un instint negatiu

de desordenades, ignominioses cobejances
que el destorna de la pau primera;
de la pau del Senyor.
D'aquella pau oblidada.
D'aquells dies, ara oblidats,
de pau,
que deixaren tant bella empremta,
tan bella llusor,
en la seva ànima.
Els dies de les seves cançons primeres.
Aquelles cançons que són la primera llum
i el primer coneixement
i l'aigua primera
que aixamora la flor de l'esperit.
Els dies aquells que són la seva eternitat.
I la seva més forta palpitació de vida.
La seva més ferma senyal d'immortalitat.
La seva més alta predestinació gloriosa.
Aquells dies en què, infant,
infant pur,
predestinat,
resplendent i redemptor,
com l'Etern Infant
de Betlem,
era admirat
i adorat i ofrenat,
en holocauste,
allà en l'ara humil
de la llar quieta
consagrada per ell
i per ell purificada
i redimida
de tota passió terrena.
Aquells dies en què, infant,
infant servit i cuidat,

amb la gràcia encara de la naixença,
era sa casa com un pessebre.
Era sa casa, neta d'urc
i de tota vanitat,
com una cova,
com un estable,
com un portal allunyat de la ciutat,
separat del tumulte mundà
i de les maquinacions urbicides
i de les cobejances insaciabls dels imperis.
Era sa casa, temporal
i momentània,
com un pobre refugi,
com un refugi oblidat,
un refugi abandonat,
menyspreuat,
ignorat ja
allà en la fosca de la muntanya.
Era sa casa, ínfima
i sublim a l'ensem,
com l'humil estable de Betlem
que sols coneixen els àngels
i els pastors
i aquells Reis aciensats,
beats,
d'Orient;
aquells Magos bondadosos,
primícies de la gentilitat,
qui sabien veure en l'infinit del cel
i en l'infinit del dia
i de la nit,
l'estrella guiadora,
que porta al principi
i a l'origen
de tota inagotable sabiduria.

Qui sabien veure en l'infinit dels espais
 indesxifrats,
 l'estrella refulgent,
 l'estrella vianant,
 i alegrar-se,
 a més,
 en veient-la,
 d'un gran goig.
 Aquells dies d'infant,
 aquells dies sonors, d'infant,
 aquells dies clars, aquells dies llargs d'in-
 fant,
 que han de fer el pes,
 que han de pesar,
 pel contingut que ens deixaren;
 que han de fer la balança
 pel que d'ells en guardem,
 pel que d'ells en respectem;
 que han de fer el pes,
 que han de decantar la balança,
 pel que d'ells haurem viscut
 tota la vida,
 en el recompte,
 en el judici
 de l'eternal salvació.

Temps de Nadal, temps de cançons.
 Temps de pau i bona voluntat
 i temps d'alabança
 de la vida Santa.
 Josep, el bon fuster de la Galilea,
 del poble de Nazareth,
 va pel món amb sa esposa Maria.
 És un home just i honest.
 És un sant home.

És un bon ciutadà,
 fidel a totes les lleis;
 sense altre sabiduria
 que aquella de la humilitat,
 que és la primera de totes les sabiduries,
 perquè ella totes les conté,
 i és la més difícil d'assolir,
 i és la més difícil d'aconseguir,
 i és la que amb més dificultats pot guardar-se
 en el lloc de dignitat que li pertoca.
 És un ciutadà obedient,
 que també és sabiduria l'obediencia,
 amatent i ben dispost,
 el pobrissó fuster de Galilea.

El Josep,
 l'home d'ofici,
 treballador de tota la vida,
 el bon treballador i el bon feiner.
 El bon complidor.
 Malgrat l'estat pesant de sa Esposa,
 que portava fruit d'entranyes,
 ell va a complir l'edicte del César;
 ell va amb sa esposa,
 qui és l'amor de sa vida,
 a la Judea,
 al poble de David, que en diuen Betlem,
 a empadronar-se.

Arriba l'obraera parella,
 arriben els dos esposos,
 amb la major senzillesa,
 i és en va el tustar d'ací i d'allà.
 No troben posada
 enlloc.
 No hi ha lloc per ells

a la ciutat.
 La ciutat rarament té lloc,
 té lloc visible,
 té lloc sobrer,
 té lloc assenyalat,
 té lloc confortable i digne
 pels humils;
 pels vianants humils
 que no viuen la vida del segle,
 sinó la vida de l'eternitat.
 Els amics i els parents i els coneguts
 estan plens de forasters.
 A la ciutat
 n'hi ha sempre,
 n'hi van sempre de forasters
 que cerquen un viure regalat
 del dia i de l'instant
 i el paguen amb abundosa moneda.
 De forasters,
 que paguen amb moneda
 però no paguen amb amor.
 Car forasters no foren
 si paga d'amor donessin.
 I els forasters de la ciutat,
 els que hi van
 i els que hi són,
 ocupen còmodament,
 provocativament,
 amb orgullosa insolència,
 els llocs millors.
 Aquells llocs que podrien ocupar,
 que deurien ocupar,
 que mereixen ocupar
 els humils qui fan sa via;
 qui fan, honesta i silenciosa

i esforçadament,
 sa via.
 Aquells llocs que ara no troben,
 els pobrissons humils;
 que no trobaràn mai
 en la ciutat.
 Ni entre els parents, ni els amics,
 ni els coneguts;
 ni els més alts, ni els més baixos,
 ni els millors, ni els pitjors
 dels ciutadans.

Josep i Maria no es torben, per això;
 no es queixen,
 no murmuren,
 no verborsegen.
 Fan sa via.
 Fan sumisos i segurs
 i obedients
 sa via.
 — Pobres parents!,
 pobres amics nostres! —
 diuen.
 — Tenen tants de forasters!
 Totes les cases són plenes,
 i els tràfecs,
 els trautes, són grans. —
 I els planyen encar.

— Digueu-nos,
 només,
 on trobaríem un reconet
 per soplujar-nos.
 Un reconet per ocultar-nos,
 per recollir-nos.

El nostre viure no és difícil.
La nostra vida és tan senzilla
que poca cosa ens fóra un cel. —
— Per l'esposa jo ho demàn! —
diu el Josep,

Sant Josep.

I es treu la capa
que porta,
i, tremolós,
la posa a la companya.
— Que Déu vos ho pac, Josep! —
fa Ella,
mirant-se'l.

I a poc a poc, se'n van els dos,
apoiats
l'un en l'amor de l'altre;
apoiats
l'un en la bondat,
en la puresa de cor
en la mansuetut,
en la santetat
de l'altre.
A poc a poc,
trico, trico,
pas a pas,
se'n van els dos
devés els afores solitaris;
devés els camps obscurs;
devés els camins glaçats;
devés l'estable abandonat
de tothom

(*Seguirà.*)

i de tota bestia
I just arribats,
l'esposa somrigué;
la Verge tingué el Fill;
deslliurà Maria.

I la nit fou commosa.
I la nit fou emmeravellada.
I la nit fou comblada
de meravelles.
I remors confuses,
remors sonores,
ressonants
s'aixecaren tot d'una
de la terra i dels camps.
De les muntanyes
vigilants
i de les valls
adormides.
I començà un pasme
en la terra,
i començà en la terra
un clam
que ja mai més finiria.
I començà un clam
en la terra
i començà en el cel
una cançó:
«Gloria in altissimis Deo,
et in terra pax
hominibus bonae voluntatis.»

JOÀN LLONGUERAS

Des de Madrid

El Trio de Barcelona

Els dies 20, 22 i 24 de gener hem sentit tres concerts en la *Societat Filarmònica*, que estigueren al càrrec del *Trio de Barcelona*. Coneixíem ja aqueixa simpàtica agrupació per haver-nos visitat en distintes ocasions en el *Ateneo Madrileño*, i amb aquell motiu escribirem llavors quelques línies d'elogi per a eixa agrupació de música de cambra, una de les més importants de les actualment vives a Espanya, on malauradament tal genre de música està escassament conreuat.

El fet de figurar aqueix *Trio* en els concerts de la *Societat Filarmònica* té una importància singular, puix ja és sabut amb quina especial cura aqueixa entitat selecciona als artistes i lo difícil que és penetrar en el seu si a artistes que no siguin de primera categoria. No obstant, els que componen el *Trio de Barcelona* no són pas els primers espanyols que hagin figurat en la *Filarmònica* durant els darrers anys: els artistes que formen el trio Cubiles-Ortiz-Casaux, els notables Costa i Teràn, han figurat també en ella. Mereix consignar-se que aqueixa societat participava, en butlletins dirigits als seus socis, la dificultat de contractar artistes estrangers. No volem suposar que sigui aqueixa la causa única de figurar ara en ella artistes espanyols, sinó que és un dels resultats de la tasca de la *Sociedad Nacional de Música*, el lema de la qual és l'afirmació de què els artistes i la música espanyola poden ésser la base dels concerts de cambra, tant més si els programes se saben combinar amb primeres audicions d'autors estrangers, o encara les menys conegudes dels compositors clàssics.

La gran qualitat que en altres moments aplaudim en el *Trio de Barcelona*, és la seva tasca excel·lent de conjunt, el seu encertat estil i el coneixement de la música que interpreten. No en va llegim en ses notes biogràfiques que En Perelló ha treballat en el *Quartet de Brussel·les* (amb en Crickboom), i En Marés amb En Gaillard, del *Quartet Schörg*. Una cosa de les que freqüentment es dolen les agrupacions d'aquesta índole, formades per artistes espanyols, és la perjudicial *independència* de cada component, amb desmèrit de la unitat total i amb perjudici tant de la qualitat del sò com dels plans dinàmics, i el que és pitjor, la diversitat de criteri en la interpretació. En el *Trio de Barcelona* comprovem la condició *sine qua non* de les agrupacions de cambra: l'homogeneïtat de sò i la subordinació a un criteri únic. Això és, que aqueix *Trio* ho és positivament; no, en canvi, una reunió de tres artistes que toquen obres per a tres instruments. L'anterior qualitat és per a mi tan important, que l'avantposo a qualsevolga consideració sobre el mèrit individual de cada artista; tres executants discrets poden fer un *Trio* magnífic, i tres *virtuosos* un *Trio* lamentable.

Els programes que presentaren els Srs. Vives, Perelló i Marés foren molt interessants: Beethoven (op. 70, n. 1 i el de l'arxiduc); dues delitoses *resurreccions* de Rameau i Loeillet

(preferim en general la segona a la primera); dos Trios de Schumann (op. 63 i 80), que jutgem la tasca més encertada del *Trio de Barcelona*, especialment en el segon, on s'hi trobaren fragments positivament admirables; el en *do menor* de Brahms, i el primer temps del de Franck. Tal vegada fos la causa de tal desmembrament el desig de donar cabuda a l'*Allegro appassionato* d'En Granados, que oïrem i aplaudirem amb emoció, però que no serà pas una de les obres que el sobrevisquin. Preferim de la *suite Elisenda*, a la qual pertany, els números *Trova* i *En el jardí* estrenats en la *Nacional* en el concert-homenatge al plorat artista. Ens resten per consignar dues obres modernes: un *trio* de Rachmaninow i un altre de Tschalkowsky. Aquest (*la menor*) l'oïrem ja l'any passat. La seva repetició no la creiem pas encertada; és de lo aparatós-sentimental i vàcuo-elevat, de son autor, i en quant al de Rachmaninow, que posseeix alguns fragments bells, per exemple el començament del primer temps i alguna variació del segon, peca de prolixitat i de *garruleria*, dintre, no obstant, d'una plausible voluntat de semblar emocionant i profund. És, en general, el pecat d'aqueix autor, que, despreciant els ensenyaments dels autors de la seva patria, gira els ulls envers l'estil alemany post-romàntic, que fa perdre un temps tan preuat a músics de talent.

És molt de doldre que els autors espanyols no conreuin la bella combinació instrumental que ofereix el trio. Els artistes que componen el de Barcelona els acullirien, segurament, amb plaer i haurien d'interpretar-los amb llur competència i excel·lent estil.

ADOLF SALAZAR

Des de Roma

La temporada artística hivernal està en sa plenitut, dins el que pot ésser, naturalment, en un país compromès pels menesters de la gran guerra. Començà a Roma amb la inauguració dels Concerts simfònics, en l'esplendorós *Augusteum*; la Junta, presidida pel noble Comte de S. Martino, «veritable Mecenàs de l'art italià», compongué el programa de faisó ben selecte. Mes, per raó dels apassionaments, degut a les circumstàncies, no es pogué portar a efecte. En el primer concert inaugural, el cartell portava el nom del gran Toscanini, un dels més eminents directors del món; i el programa, a més de música italiana, era completat amb la *Novena simfonia* de Beethoven, i els *Remors de la Selva* i la *Marxa fúnebre de La Posta dels Déus*, de Wagner.

Al començar l'idili del gran mestre es vegé tot seguit que alguns espectadors no estaven prou conformes en què es donessin obres d'autors de nissaga *avui enemiga*; mes el públic en general, que omplenava de gom a gom la gran sala, s'aixecà al final, commogut per la magistral execució, i vulguis no vulguis, féu una imponent ovació a l'obra i a son magnífic

interpretador, el mestre Toscanini. Emperò, l'ambient era caldejat. Hom pressentia aconteixements greus.

Entre uns i altres s'iniciaren bentost, en efecte, discussions acalorades, proclamant els uns que l'art té per única patria l'Univers, i l'artista genial, quan deixa d'existir, reviu novament en les seves obres, per açò se l'ha de considerar immortal, mereixedor de la major veneració, car és com la llum que irradia sobre l'esperit de la Humanitat. Altres, no acceptant aquestes teories, «ànimes exaltades per un sentimentalisme patriòtic», protestaven d'aquelles assercions. En aquest estat dels esperits, començà l'*excelsa marxa fúnebre*. El mestre Toscanini, cregué prudent, abans, com per a donar una prova de la seva italianitat, fer executar l'*Himne nacional*, que fou rebut, com ja es pot suposar, amb delirants manifestacions de sublimació patriòtica; mes no per això els intransigents deposaren la llur actitud. Al sonar, doncs, els primers acords de la bella plana wagneriana, sorgí una veu, sortida de la multitud, que cridava al mestre director: «— És que dediquem aquesta marxa fúnebre a les pobres víctimes de Pàdua?» (bella ciutat veneta, on fa poc hi anaren avions enemics, i deixant caure unes quantes bombes en un lloc on s'havien refugiat gran nombre de dones i criatures, mataren a noranta d'aquells sers innocents; d'aquí la justificada indignació). Des d'aquell moment, la cridoria prengué proporcions colossals entre els dos bàndols. Continuaven uns, dient: «— És la marxa dels hèroes alemanys quan són portats a Berlín, després d'haver combatut a nostres fills, a nostres germans! Visca la Italia! Visca la música italiana! Fora la música dels enemics!» Altres recordaven que a Londres, malgrat l'exasperació que causa el bombardeig dels zeppelins, es donen concerts wagnerians; emperò els apassionaments creixien desmesuradament, i l'il·lustre Toscanini, indignat, llençà la batuta i se'n va anar.

Així acabà el primer concert, i les discussions entre els diferents diaris continuaren alguns dies.

La Junta, davant del conflicte inesperat, cregué prudent, per evitar nous incidents, excloure dels programes els noms il·luminats de Beethoven, Mozart, Bach, Wagner i altres compositors de rassa teutona; i com que nosaltres, els llatins, per mala dissort, no els podem pas substituir, d'aquí que la temporada dels Concerts simfònics a Roma, no pugui pas tenir el relleu d'altres anys.

Abandonat el sitial pel mestre Toscanini, a fi de donar la major varietat possible, i a falta, a més, de cosa millor, es féu venir al mestre Jehin, director del *Teatre de Monte Carlo*. Se'l presentà com un *ecclèctic*; emperò amb tot i que, pel sol fet d'ésser belga, inspirà gran simpatia, i amb tot i que oferí, val a dir-ho, un programa prou interessant, en el que hi figurava com a novitat una *suite* de Fauré, i també la *Fantàstica* de Berlioz, s'hagué de convèncer que Roma no és pas un país gens fàcil de conquerir, i que una cosa és *Monte Carlo*, i altra l'*Augusteum*.

Vingué després el mestre Mancinelli, que ha dirigit tres concerts. Aquest eminent director els amenitzà amb lo més selecte amb què compta la música italiana, antiga i moderna, des de Spontini i Rossini fins a Gasco i Bossi.

En l'últim, que fou diumenge passat, donà dues composicions seves, en les que demostrà

el camí que ha fet, depurant el seu estil ben ple de modernitat, que si és veritat recorda en certs moments el wagnerià, o en altres sembla que ha pres contacte amb l'art de Debussy, això no obstant, no perd mai la qualitat que és la característica dels bons compositors d'aquesta terra, la melodia. Les obres simfòniques esmentades, són: *Prière des oiseaux* (del *Chanteclair* de Rostand), per a veu de contralt, chor de veus blanques i orquestra. La segona, és el preludi d'una nova òpera, que s'intitula *Festa Nuziale*. Foren aplaudides amb entusiasme.

Així mateix, En Bossi, director de la *Reial Acadèmia de Santa Cecília*, fou aclamat pels seus admirables *Intermezzi Goldoniani* per instruments de corda; i l'Alberto Gasco per son magistral preludi pastoral *Presso il Clitunno*.

En el gran saló de l'*Acadèmia de Santa Cecília* es donà un concert prou interessant, amb música de les nacions al·liades, segons deia el programa. Vingueren diferents artistes de l'*Opera* i *Opera còmica* de París, i altres notables elements. Però l'èxit del festival fou pel pianista Eduard Risler, que féu meravelles. Un prodigi, en veritat, de tècnica, de sentiment i d'execució.

Els majors teatres d'òpera obriren ses portes, segons la tradicional costum, en el dia de Sant Esteve, sense que es pugui anotar res d'extraordinari; bé es pot dir que, especialment a la *Scala* de Milan, la inauguració tingué l'interès consegüent per haver exhumat l'*Hernán Cortés* de Spontini, obra que compta cent deu anys d'existència. Fou presentada amb tota magnificència. A Roma s'inaugurà amb el *Mefistòfeles*.

Ha mort En Paolo Tosti, el més famós dels compositors de «arie de Camera» de l'època present, i qui, juntament amb En Dezza, Rotoli i de Leva, tingué la supremacia durant molts anys en els salons mundans, on, generalment, l'art sol ésser ben poc considerat. A Anglaterra, especialment, conquistà gran popularitat, per haver estat durant cert temps, el mestre de música de la Casa reial. L'art d'En Tosti és, certament, ben frèvol. Això no obstant, algunes de les seves melodies són delicades i plenes de sentiment. Citem, en aquest sentit, l'*Ideale*, o la *Povera mamma*. No seguí pas les petjades dels compositors italians dels segles xvi i xvii, que comencen amb les troves de l'*Arcàngel del Leuto* i on hom hi troba a Scarlatti, Cavalli, etc., ni s'inspirà tampoc en el folk-lore de la seva terra. Apareix, més aviat, com un imitador d'altres melodies que ja havíem oït, però un xic transformades per ell i revestides amb l'ornament d'uns quants acords.

Cap més nova puc afegir a aquesta crònica. Però vull terminar-la desitjant un bon any nou als llegidors de la REVISTA, i saludant i felicitant, a més, ben coralment, als dignes mestres, Junta i choristes de l'ORFEÓ CATALÀ amb motiu de celebrar, en aquest moment, el vinticinquè aniversari de la fundació de l'ORFEÓ CATALÀ. La patria, no ho dubtin pas, els queda forçosament ben agraïda.

FRANCISCO VIÑAS

Orfeó Català

Memoria del secretari, En Manuel Rocamora, llegida en la Junta General celebrada el dia 28 del passat janer.*

SENYORS CONSOCIS:

RANS mercés hem de donar y ben complertes, a Deu Ntre. Senyor, per haver concedit a nostra volguda Associació el felís assoliment de son vinticinqué natalici y a nosaltres el goig y la satisfacció d'haver pogut fruir de tot aqueix festós y gloriós «any jubilar» qu'acabem de cloure.

Contents podem estar tots, companys y amichs, d'haver pogut desgranar tant be aquell rosari de commemoratives festes que nostre digníssim President os va anunciar l'any passat en aytal ocasió com la present, de la manera tant eloqüent y corprenedora y tant a la catalana com ell sab ferho.

COMMEMORANT

Sols ab dir que aquell programa s'ha complert a bastament hauria també de considerarse complerta la meua tasca en aquesta al encemps general y familiar assamblea, fita anyal de nostres actuacions, si nostra Associació no hagués fet res més que portar a terme lo que havia promés o s'havia proposat fer; però com que no es aixís, sinó que, ben al inrevés, encare hi ha molt camp per correr, hauré de cuytar a cumplir mon comés y, per lo tant, no m'entretindré, com voldria, en detallar, fil per randa, aquelles gestes suare aludides, car a més d'esser ben inutil o sobrer, podria resultar aquí fins ofenós, per suposarvos capassos d'oblidar lo en que no hi cap oblit, tractantse de qui's tracta.

Perqué ¿cóm podrá oblidar ningú d'aquesta casa aquella espléndida y devotíssima visita, radiant de llum en l'espai y en les ànimes, feta per l'ORFEÓ al Temple expiatori dedicat a la Sagrada Familia, ab qual acte vam comensar, per cert ben escayentament, nostre any

* Atés l'actual estat de les qüestions ortogràfiques, l'autor del present treball desitja que se li respecti la manera com l'ha escrit. (N. del A.)

de gracia? * ¿Qui podrà oblidar may aquell concert dedicat als pobrets asilats de la *Casa Provincial de Caritat de Barcelona*? ¿Qui no anyorará aquelles brillants, xardoroses y acuradíssimes cantades de *Les Estacions* d'Haydn y les d'are suare, igualment belles y ovacionades, dels *Concerts Historichs*, durant les quals se torná esquifida la gran sala del nostre Palau, no poguent engolir la gernació d'aymadors del veritable art musical catalá que s'hi agombolaven? ¿Ont trobarem parió, car surmontarho no es pas possible, a n'aquell seguit d'emocions intenses, que (segons bella dita d'un bon company) cuytavan a emmalaltirnos de cor a tots per les seguides explossions de sentiment que, estalonantse unes ab altres, ens produían, arborantnos, aquelles grandioses manifestacions d'art el més pur, en fort lligament de fe y de patria, a dalt de la Montanya Santa, vora l'aúrfich trono y excels palau de la Regina de Catalunya, ont a cada instant creyam estar assistint al gegantí infantament d'un wagneriá poema?

Es impossible que s'esborri de nostra memoria, tant ben arrelat com tenim als fons del cor, el recort d'aquelles colossals y majestátiques recepcions d'arribada y despedida a la Basílica Montanyenca, en que no sols la nostra Secció Choral y aquella xamosa Escolanía, en hermós aygabarreig, no sols la Benedictina Comunitat y Associació nostra en pes, sinó tot un poble, tota una nacionalitat, tota una rassa hi cantava plorant, hi resava glatint y al uníssó hi feya la més hermosa professió de fe patriótica, bo y rendint tribut d'admiració a la més alta, si (¿perqué no dirho?), a la més alta encarnació del art musical en nostra terra. Y ¿qui no recordarà tota la vida aquells dolsos éxtasis que dintre'l Palau de la Verge Moreneta ubriagaven nostres cors, fentnos entreveure com l'argentí colom que nit y dia aleteja part demunt de la corona de nostra santa Mare anava devallant a pleret pera pendre part en els sants sacrificis que tant bellament, tant artísticament, tant solemniament s'hi celebraven?

¿Y aquella magnífica oració del sempre eloqüent, del sempre inspirat orador-poeta, constant y fogós apologiste de nostra Institució, qui ens incitava a demanar al Sant Pare que'ns deixés cantar el «Te Deum» de la pau a la Basílica Vaticana quan la bon'hora ne sia? ¿Y aquell insuperable concert en els claustres del monestir, ab ses ovacions intermenables y ab aquella *Mort del Escolá*, may com allí tant intensament sentida? ¿Y després, a plena llum esplendorosa, enlluernadora, triomfanta, aquella escampadissa de familiars colles per tota la montanya, qui semblava florir de bell nou, rublerta a vessar d'alegres xerradisses y gayes cançons en sos ubachs y canals y hermitatjes, ab bellugós formigueig en ses collades y camins, y coronats sos més alts rocatams per jolius femenins habillaments y aixerides flame-

* Fou al mitjdia del 2 de janer y no en la diada de Sant Esteve, com per errada de ploma va dir un cronista. (N. del A.)

jantes barretines? Y més tart, ja negra nit, aquelles lluminoses corrués que, com pluja d'aurífichs estels, s'escorrián, anguilejant, montanya avall, per camins y dresseres, trahint el pas d'aquelles nombroses colles de bons vehins de tots els pobles, vilars y masíes d'aquells voltants, qu'havían deixat ben be buyts llurs sojorns, freturosos de sentir a pler y veure de ben aprop a n'aquells grans cantayres arreu del mon aclamats victoriosos...!

Y, ¿cóm no parlar, senyors, d'aquella llemenedura sentimental, qu'altre cosa no fou, aquella *sessió íntima*, celebrada expressament en la precisa data del nostre natalici (o sía, a dos quarts de dotze del matí del dia 6 de setembre), en que la Junta Directiva va tenir la seva sentada com havia tingut també la seva primera, feya 25 anys, la primera Junta General dels socis fundadors, presidida per la benemérita Comissió Organitzadora de nostra Institució? ¿Qui no guardarà ben reclós en lo més pregón del cor aquella sensació inesplicable, aquella esgarrifansa, com si sentíssem el patétich pas d'un moment històrich, culminant y decissiu, que'ns feu fruir a tots la lectura de l'acta d'aquella primera sessió en que's posaven els fonaments de nostra Entitat d'una manera tant ferma, tant digne y al encemps tant amorosa pera nostra patria?

Y després, en la *torna-boda* de la vetlla, en que altre colp va esser llegida aquella valiosa acta ab el mateix silenciós, devot, reculliment del matí y també aixecantse drets respectuosament tots els nostres consocis que'ns hi van acompanyar, com sempre, alegre, serena y germanivolament, a celebrar la sortosa data y honorant al encemps la nostra dansa nacional, renascuda també durant el passat quart de segle, al dols caliu de la llar nostra...!

Jo prou he dit, amichs y companys, que no detallaria aquestes gestes commemoratives, però la ploma se me n'hi va tota sola a ferho y no puch, no sé aturarla. Perdoneula, donchs, si os cansa, car «de l'abundancia del cor parla la boca».

Peró, ja que tant amables sou are, com heu sigut sempre, ab mí, una cosa més m'heu de permetre fer constar, y es : que ab tot y la esplendidesa ab que hem celebrat les nostres nocés d'argent, no ha sigut pas tant y tant be com hauria volgut aquesta Junta Directiva, (de qui 'm será sempre grat honor haverne format part, encare que petita); no sempre l'home pot veure fet obra tot son pensar y voler : la realitat de la vida imposa sacrificis de vegades insuperables, s'atravessan en son camí obstacles que'l fan aturar o li fan fer marrada, per forta que sigui l'empenta que dugui y la forsa dels elements ab que conti pera portarho a terme.

(Seguirá.)

PER ALS ORFES DEL MESTRE GRANADOS

El dia primer del corrent mes de febrer, a la tarda, tingué lloc l'entrega als fills del malaventurat mestre Granados de la quantitat que produí la subscripció internacional a favor

de dits orfes que fou iniciada per l'ORFEÓ CATALÀ, dels progressos de la qual hem tingut al corrent els llegidors de REVISTA MUSICAL CATALANA.

L'acte revestí solemnitat a fi de què constituís un homenatge a la memoria de l'il·lustre desaparegut i de sa esposa. Es reuní la Junta de l'ORFEÓ CATALÀ, presidida pel Sr. Cabot i el mestre Millet, la qual va rebre al saló de juntes als tres fills més grans d'En Granados i al consell de familia, compost pels tutor i pro-tutor don Lluís Carrera i don August Pi i Suñer, i pels senyors Conde, Miró, Rodríguez i Soldevila.

L'acte de l'entrega tingué lloc en presencia del notari don Ricard Permanyer, qui va autoritzar els documents legals, els quals foren firmats pels senyors assistents, fent-se càrrec el Sr. Carrera de la quantitat recaptada, que puja a pessetes 128,478'93.

En nom dels fills Granados i del consell de familia, don Denis Conde prengué la paraula, i amb frases que revelaven un sentiment profunde donà mercès a l'ORFEÓ CATALÀ, la tasca caritativa del qual, digué, s'ha mostrat a un nivell tan alt com el que ha assolit en ses manifestacions artistiques; donà així mateix mercès a tots quants han contribuït a l'èxit de la subscripció, i acabà dient que els fills d'En Granados, volent testimoniar llur agraïment a l'ORFEÓ, han pensat dedicar-li un pergamí que en doni fe.

El president de l'ORFEÓ CATALÀ, molt emocionat, agraí les paraules del Sr. Conde, i manifestà que l'ORFEÓ havia cregut complir un deure sagrat envers els fills d'un mestre qui fou llargs anys, des dels començos de l'entitat, un soci protector de la mateixa i un de sos més sincers amics.

L'acte, per sa solemnia gravetat i pel dolorós record que a tots els presents dominava, fou corprenedor i digne de la memoria de N'Enric Granados.

Catalunya

BARCELONA

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA: ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA MÚSICA. — El concert vuitè, celebrat el 29 de gener, oferí la novitat de cooperar-hi la sopràn Mme. Madeleine Bühring, la qual, acompanyada per l'orquestra, interpretà dues aries de Lully, d'una expressió ben clàssica; una romança de l'òpera còmica *Rose et Colas* de Monsigny, d'una ingenuïtat tota encisadora; una arieta de *Richard, Cœur de Lion* de Gretry, model de música sentimental; l'aria de sopràn de la *Cantata*, n. 68, de J. S. Bach, austera pàgina on hi radia la magnificencia del vell Cantor; i la cèlebre aria *Divinités du Styx* de l'òpera *Alceste* de Gluck, mai

prou ponderada per sa força expressiva. Mme. Bühring no té una veu de gran esclat, però diu amb intenció i no discrepa del sentit que l'obra imposa. Cantà molt bé les aries de Lully i l'arieta de Gretry, i sobressortí més encara en la graciosa romança de Monsigny, que va haver de repetir.

La sessió, que començà amb el *Concerto IV* (brandenburguès) de J. S. Bach, obra de difícil execució, puix és d'una tècnica soperba, contenint un temps final de gran esplendidesa, terminà amb l'audició de la *Serenata*, n. 9, per a dues flautes, dos oboes, dos fagots, dues trompes, timbals i instruments d'arc, de Mozart. Aquesta obra notabilíssima, on hi apareix constituïda quasi tota l'orquestra moderna i d'unes dimensions bastant majors que les d'una simfonia, agradà moltíssim, alabant-ne tothom l'execució, que resultà per demés notable. L'esmentada *Serenata* fou composta per Mozart als vintitres anys d'edat, respirant tota ella un *humor* i un desenfado extraordinaris. La seva factura és també sorprenent. Composta de set fragments, podem citar com els més feliços: el *Concertante*, d'una amable finor que enamora tot seguit; el *Rondó*, d'una fluïdesa cativadora; l'*Andantino*, ple de noble sentiment, i el *Final*, enjogassat i arrebatador.

En el transcurs d'aquesta obra, així com al final del *Concerto* de Bach, el mestre Pujol i els professors de l'orquestra foren objecte d'ovacions xardoroses que tradulen de manera ben eloqüent l'entusiasme de la sala. A tots, doncs, enhorabones. — S.

El programa del setè concert del present curs, a càrrec del *Quartet Renaixement* i del pianista Blai Net, l'integraven les tres obres següents: *Sonata en fa menor*, per a violí i piano, d'E. Nogués; *Quartet tretzè en si bemoll*, op. 130, de Beethoven, i *Quartet inacabat en mi bemoll*, op. 35, d'E. Chausson.

L'execució notabilíssima que alcançà la sonata d'En Nogués, interpretada pels Srs. Toldrà i Net, féu estimar força el treball meritós del novell compositor català, deixeble del mestre Morera. És la tal sonata ben equilibrada de proporcions i trassada a posta per a lluïment dels instruments concertants, revelant en son autor un temperament musical de força. Les idees ragen sense esforç, i el treball harmònic és de consistència i ple de modernitat. Agradà extraordinàriament el segon temps, *Andante non troppo*, i al final de l'obra l'autor i els interpretadors foren objecte d'una ovació ben sincera.

En la segona part s'escoltà amb plena delectança el magistral *Quartet* de Beethoven, essent molt aplaudits els temps segon, terç i quart, que foren els millors interpretats, car si bé l'execució fou sempre polida, també hi mancava a voltes quelcom de passió.

El *Quartet* de Chausson fou diversament judicat. No obstant, en certs indrets s'hi reconeix la maduresa del talent i en tota l'obra hi plana una noblesa força digne d'estima. El primer temps, quelcom difús i atapaït, és el més fluix, però el segon guanya molt en claretat i sobrietat, elevant-se a les regions pures de l'esperit. El tercer temps, compost a la manera de *scherzo*, té força atractiu i s'escoltà amb interès mantingut.

Als joves quartetistes del *Renaixement* els hi hem d'agrair llur constant estudi i l'interès de renovar constantment llur repertori. — S.

El concert que la mateixa associació celebrà el 30 de gener estigué encomanat al *Trio de Barcelona*, que, com ja és sabut, el formen els reputats artistes Ricard Vives (piano), Marià Perelló (violí) i J. Pere Marés (violoncel).

De retorn de la seva brillantíssima *tournee* per Espanya i Portugal, el *Trio de Barcelona* oferí als socis de l'esmentada societat de música *da camera* un programa de primera qualitat (Beethoven, Brahms i Tschaikowsky), al qual donà una interpretació de les més perfectes, alcançada per l'homogeneïtat de les parts concertants, ben compenetrades les tres del sentit que informa cada obra i equilibrades, a més, en ço que es refereix a la tècnica instrumental.

Digueren molt bé el *Trio en re*, op. 70, n. 1, de Beethoven, el primer temps del qual és de gran bellesa, i amb valentia i seguretat plena executaren el de Brahms, en *do menor*, op. 101, vencent les dificultats del mateix amb noblesa i llealtat. La part de piano, sempre en descobert, trobà en el pianista Sr. Vives un interpretador segur i de gran intel·ligència que sabé fer ressortir totes les bel·leses. El segon temps, *Presto non assai*, sortí ben afiligranat i es féu repetir amb justícia. Aquesta obra de Brahms és, a més, en son conjunt, d'una sobrietat i fluïdesa extraordinàries.

El *Trio en la menor*, de Tschaikowsky, era, indubtablement, el menys meritos dels tres, però amb una execució tan perfecta com la que els concertistes Srs. Vives, Perelló i Marés aconseguiren, es defensa prou bé, i fins algunes de les variacions de què consta el segon temps es fan escoltar amb gust i amb cert interès.

Fou, per tant, una sessió memorable i molt digne de les alabances que als executants es dirigiren. — S.

SALA MOZART : RECITALS EMILI PUJOL.—Els dies 12 i 17 de gener, al vespre, el distingit concertista de guitarra N'Emili Pujol celebrà dos recitals a la *Sala Mozart*, que es poden classificar entre les més selectes manifestacions d'art de la present temporada.

El primer de dits recitals estava dedicat exclusivament a obres d'En Tàrraga, figurant-hi en el programa les següents : *Dos preludis en mi*, *Minuet*, *Mazurka*, *Gavota-Scherzo*, *Estudi*. *Dos preludis en la*, *Mazurka*, *Alborada*, *Allegro brillant*, *Capritxo aràbic*, *Preludi en re*, *Ore-mus* (op. pòstuma), *Plany*, *Mazurka*, *Records de l'Alhambra*, *Dança moresca*.

El segon recital, nomenat «històric», s'ajustà al programa següent : *Minuets en sol i en re*, *Andante*, *Allegretto i final*, Sors; *Minuet i Bourrée*, Robert de Viseo (vihuelista del segle XVII); *Cançó de breçol i Cap-vespre* (bocet), E. Pujol; *El testament d'Amelia* i *El Mestre* (populars), Llobet; *Gavota*, J. S. Bach-Tàrraga; *Granada*, Albéniz-Tàrraga; *Somni*, Tàrraga; *Estudi*, Vieuxtemps-Tàrraga.

La sola enumeració d'aquestes obres demostra ja l'interès especial d'ambdós recitals;

més que un comentari d'elles, sortit poc hàbilment de nostra ploma, ens plau reproduir a continuació la formosa síntesi que davant del programa del primer concert va escriure ben amorosament el mestre En Lluís Millet:

«Les coses petites quan són bones, semblen guardar un poder més penetrant que les grans: una gota d'essència fa rica de fragància una habitació tancada; una criatura petita i aixerida ompla d'alegria una reunió de persones grans i assabentades.

«La guitarra, petita i humil, té una gràcia tota seva i més delicadament penetrant que els instruments majors en categoria en la història de l'art.

«És clar que al dir això no pensem en la guitarra de les tavernes ni en ço que esgarropa les nostres orelles acompanyant *jotas* i cançons carrinclones; pensem en la guitarra dignificada per En Sors i idealitzada modernament per En Tàrraga i sos deixebles. Aquesta és la guitarra, digna pubilla de la *vihuela* i llaüt, en els quals prenla naixença, en certa manera, la monòdia, per virtut de les especials transcripcions dels *madrigals*, *cançons* i *villanesques* polifòniques. En Sors empelta en la guitarra el classicisme del segle XVIII; En Tàrraga, el romanticisme del segle XIX.

«Segurament que En Tàrraga, com a compositor, no té el valor d'En Sors; però la influència del primer en la guitarra és més característica i seductora. El tocar d'En Tàrraga tenia tota una modalitat nova, i les seves composicions i transcripcions per a l'instrument guarden i mostren aquella nova llei d'exquísida idealitat. La guitarra d'En Tàrraga canta sempre records llunyans, les carícies plaents que foren i que l'ànima de l'artista anyorívol evoca amb les sis cordes màgiques, cada una amb el seu sò suau i propi que els dits polsen amatents i àgils, vibrant i ressonant, fent florir harmònics com campanetes de misteri, fent ressonar el bordó com ombra harmoniosa sota la melodia que senglota virginalment en les cordes primes femenines.

«Tota aquesta música, proveu-la de tocar en un altre instrument i agafarà un altre sentit, potser més intens, però ens semblarà que la flor original de lo delicat i exquisit s'ha esvaït, que l'encís del somni s'ha trencat.

«Fóra una llàstima que aquest art tan íntim es perdés, que no perdurés entre nosaltres. El primer tractat de guitarra fou fet per un català, En Joan Carles Amat; En Sors, català era; i En Tàrraga, fill de terra germana nostra, visqué llarg temps en la nostra terra. Es pot dir que a Catalunya es deu la dignificació de la guitarra. Per ventura joves catalans, deixebles dignes del mestre, sostenen hermosament l'escola d'aquest art, tan bell i exquisit, de la música humil i quieta, tota plena d'íntima idealitat.»

Realment, pel que toca a N'Emili Pujol, saludem en ell un digne continuador de l'escola d'En Tàrraga, i ens plau refermar-nos en el judici emès ja en aquesta mateixa REVISTA; i ens hi refermem amb major coneixement de causa, tant en lo referent a la perfecció de mecanisme com a la sèrieta exemplar de sa interpretació.

Que amb honradesa artística, sense valdre's de mitjans de gust dubtós, bé pot l'artista executant fer-se seu el públic, ne són prova palesa els dos recitals que ens ocupen. La *Sala Mozart*, poc hospitalaria en temps de fret, es vegé, no obstant, curulla de gent en una i altra sessió. I el públic vibrà com poques vegades s'és vist; les ovacions foren tantes com les obres

executades; moltes d'aquestes es varen haver de repetir i d'altres es varen afegir a continuació del programa. I el miracle el feien un músic modest i sense pose i un instrument ben feble! — A.

SEXTET IBERIA. — La segona audició d'aquesta novella corporació artística, que dirigeix el mestre M. Burgès, es va efectuar el 25 de gener davant d'un auditori bastant nombrós. En el programa hi figuraven diverses obres de conjunt de Th. Dubois, R. Rodríguez, L. Thuille i M. Burgès. A càrrec exclusivament del *Sextet Iberia*, compost de flauta, oboe, clarinet, fagot, trompa i piano, no s'hi comptava més que l'obra de Thuille. És aquesta una composició d'escàs interès pel músic, però bon xic efectista. Dividida en quatre temps, el terç (*Gavota*) és el que està fet amb més trassa. Tot plegat respira cert ambient bucòlic, accentuat per la sonoritat dels instruments de vent. Els professors que integren el Sextet, Srs. Casanovas, Ros, Morales, Canari, Espona i Dodero, escoltaren, per llur tasca aprofitada, bons aplaudiments.

Lo més interessant del concert fou certament la composició d'En Burgès, *Hivern*, que constitueix la quarta part del poema intitulat *La vida al camp*. Aquesta part es compèn de cinc cants per a veu de contralt i de tenor, amb acompanyament de quintet de vent, quintet de corda i piano. La primera impressió de conjunt sembla revelar una obra escrita amb plena sinceritat; distingint-se la mateixa per la seva franquesa de ritme i l'espontaneïtat de les idees melòdiques, no sempre exterioritzades amb la distinció volguda. Ignorem si la forma amb què ens fou donada la composició d'En Burgès és la definitiva, puix notàrem que el conjunt orquestral, macís en desmasia, ofegava sovint la veu, ço que perjudica bon tros l'efecte.

Afegirem que la part vocal de l'*Hivern* fou encomanada a la contralt Srta. S. Bignotti i al tenor Sr. S. Recasens, als quals l'auditori festejà a la terminació de cada número amb nodrits aplaudiments, aplaudiments que compartiren amb l'autor, sota la batuta del qual s'executà la composició al·ludida.

ASSOCIACIÓ MUSICAL DE BARCELONA. — L'aplaudit *Trio Soler* s'ha fet novament sentir en els concerts organitzats per aquella associació, mereixent del nombrós auditori que l'ha escoltat falagueres demostracions d'agrado.

Couperin, Beethoven, Mozart, Arensky i Gade foren els autors interpretats per la Sra. Barrella de Soler (piano), i els Srs. Roig (violí) i M. I. Soler (violoncel). Diguem que el *Trio*, op. 32, d'Arensky, donat en primera i segona audició, fou molt ben rebut pel públic habitual d'aquells concerts, obligant amb son aplaudiment a la repetició del tercer temps (*Elegia*).

SCHOLA ORPHEONICA : RECITAL BIGNOTTI. — L'*Escola Orpheonica* organitza, a voltes, interessants sessions íntimes. Bon costum aquest, l'acció del qual, sempre eficaç, és ben lloable. Assistirem, el diumenge dia 28 de gener, a la tarda, a una de les citades sessions íntimes. Fou confiada a la distingida cantatriu Na Serafina Bignotti. Dita artista cantà jolives

pàgines d'E. del Valle de Paz, Frescobaldi, Tenaglia, Barbara Strozzi, Falconieri, Mezzaferrata, B. Gaffi, Paradies, Gluck, Martini, Giordani, Schubert i Schumann. Bell programa, com queda vist, constituint realment una formosa síntesi de la història del *lied*. Fou molt ben dit per la Srta. Bignotti. Acompanyaren al piano a la gentil cantatriu, Na Dolors Bignotti i N'Artur Marcet.

SANT QUIRSE DE BESORA

Algún mot ràpid a propòsit del *Gran Festival Artístic de cultura popular musical* que s'efectuà aquí el dia 21 del present mes.

Alguns admiradors de la bella acció cultural empresa ja fa temps pel reputat mestre Joà B. Espadaler, director del *Conservatori Municipal* de Vich, aconseguiren que dit mestre, amb son *Orquestra Municipal* i amb son *Orfeó Vigatà*, es dignés visitar-nos. La visita, com prou veurà el llegidor, fou ben profitosa.

L' *Orfeó Vigatà* i l' *Orquestra Municipal* de Vich, acompanyats per son director, el mestre Espadaler, arribaren el dia ja indicat, a les dues i mitja de la tarda. Anaren a rebre'ls a l'estació les autoritats de la nostra vila, l' *Orfeó Muntanyenc* amb sa senyera i comissions de les nostres entitats. Tothom es dirigí, als sons de l' *Orquestra Municipal* de Vich, a Ca la Ciutat, on, després de saludar a les autoritats i a la població, l' *Orfeó Vigatà* ens obsequià amb una gentil cantada. Després tingué lloc un ben interessant concert, en el *Teatre Calderón*. Heu's aquí ço que oïrem: *Dança hongaresa*, n. 5, Brahms; *Musette et Tambourin*, Rameau; *Passacaille*, Gluck; *Fragments de l'òpera Almodis*, *Cançó de l'ocell*, i *El Cant de la bandera*, d'En Joà B. Espadaler. Col·laboraren a l'esmentat concert l' *Orquestra Municipal*, l' *Orfeó Vigatà* i els següents solistes: Elvira Esquer, Joà Sala i Jascint Sala.

Sortint del citat concert, l' *Orfeó Vigatà* visità la *Gruta de Lourdes*, de la fàbrica Forçada, on cantà els *Goigs a la Verge de Lourdes*, del mestre Espadaler.

El festival que ens ocupa, que ressenyem breument, a fi de no allargar massa la nostra nota, terminà amb un formós concert, que se celebrà, a la nit, a la *Juventut Catòlica*. L' *Orfeó Vigatà* interpretà les següents obres: *El Cant de la Senyera*, Espadaler; *Jesús que sou ma vida*, Bach; *Finura, finó*, Casadevall; *El saltiró de la Cardina Bou* i *La Pastorel·la de Fonticó*, Espadaler; *Sota de l'olm*, Morera; *L'Àngel de la sòn*, Lamote de Grignon; *Les festes d'Hébé*, Rameau; *L'Arbre sagrat*, Morera; *Les Flors de maig*, Clavé; *El nostre cant*, Morera; *Himne al Canigó*, Espadaler; *Jo en tu espero*, Bach; *La Rosons*, Espadaler; *La Verema*, Roland de Lassus.

La segona part d'aquest concert fou dedicada, tota ella, a la *Gimnàstica rítmica*.

Nota simpàtica en extrem: totes aquestes belles manifestacions de cultura foren públiques. Compreneu, doncs, llur bell sentit? Ja no cal dir que molts dels que assistiren al festival que hem volgut ressenyar oïren per primera vegada belles i enlairades canturies. ¿Com agrair, per tant, la noble acció portada a cap, entre nosaltres, per En Joà B. Espadaler i per son *Orquestra Municipal* i per son *Orfeó Vigatà*?

Dia, doncs, de festa, de gran festa, fou per al nostre poble, el dia 21 del present gener! Hem volgut que constés, mal no fos sinó mitjançant aquests mots ràpids, en les planes de la REVISTA MUSICAL CATALANA. — M. R.

TERRASSA

L'antiga *Escola Choral*, que tants adeptes i tantes simpaties té en la nostra industriosa ciutat, ha donat darrerament dues audicions de l'exhortació poemàtica *Els Cants de la Nativitat*, original del seu director, el mestre Joànn Llongueras. La primera d'aquestes audicions tingué lloc en el local de l'*Escola*, la vigília de Nadal, i la segona en el local del *Centre Social*, el diumenge, dia 21 de gener. La concurrència en ambdúes sessions fou nombrosa i selecta, i tant la lectura del mestre Llongueras com les hermosíssimes cançons populars que s'intercalen en ella, cantades algunes d'elles per la propia esposa del mestre i altres per la massa choral, foren escoltades amb religiosa atenció i aplaudides, a l'acabar la sessió, amb veritable entusiasme.

Dissolta de poc l'*Agrupació Regionalista*, entitat on fa uns setze anys fou fundada l'*Escola Choral*, aquesta institució musical que tant ha fet i fa per a propagar dins la seva ciutat el bon gust a la música i a tota forma selecta d'art, al començar ara sa nova vida completament autònoma i deslligada en absolut de tota intervenció política, es proposa estendre més que mai el seu camp d'acció, i, comptant amb l'ajuda de valuosos elements terrassencs, és probable pugui instal·lar-se aviat en un local a propòsit, en el qual la seva missió educadora pugui cada dia intensificar-se més i completar-se i créixer.

Sessió necrològica a la memoria del malaguanyat violinista En Vicens Vellsolà. — Tingué lloc aquesta interessant sessió el diumenge, dia 21 de gener, al matí, en el Saló de Sessions de la Casa de la Ciutat, amb assistència de totes les autoritats, la família de l'artista, representants d'entitats culturals i nombrós públic. Bé s'ho mereixia el pobre Vellsolà, aprofitat deixeble del mestre Ainaud i del mestre Crickboom que, pensionat per l'Excm. Diputació provincial, estudiava afanyosament a Brussel·les quan aquesta afrosa guerra l'obligà a retornar a la seva pàtria, d'on la mort implacable, amb massa pressa, ens l'ha arrebatat a tots per sempre més. Era el mestre de violí de l'*Escola Municipal de Música*, i per les seves bondats i pel seu innegable talent s'havia guanyat les simpaties de la ciutat en pes. Així es testimonia en aquesta solemne sessió necrològica, que revestí veritable importància i de la que en guardaràn, a ben segur, tots els que hi assistiren un record perdurable.

Començà el mestre Llongueras, director de l'*Escola Municipal de Música* i de l'*Escola Choral*, llegint el bell i emocionant parlament que donem a continuació, i que féu espurnar els ulls a la majoria dels oients. Digué així:

«Poques vegades haurà plorat la ciutat tan unànimament per la perduda d'un dels seus fills com plora ara per aquest nostre Vicens Vellsolà, predilecte, que tots estimàvem tant! Tot just arribat al viure, amb el somriure encara al rostre dels primers triomfs i de les il·lusions

primeres, la Mort en féu sa víctima propiciatoria. Semblà triar-lo, la Mort, d'entre els millors, per aplacar la justa ira dels deus oferint-lo en holocaust.

«A la notícia de la seva mort i al pas del seu enterrament fou de veres commosa la ciutat; ploraven les dones humils en els llindars de les cases; els seus admiradors, que eren molts, es traspassaven el llur condol dels uns als altres; els seus companys, els seus amics, els seus parents s'aplegaven parlant-se adolorits; els seus deixebles, els seus fidels deixebles, ni parlar-se podien, tan viva era la pena de què es trobaven invadits; sos compatricis, àdhuc els més indiferents i els més allunyats d'ell, sentien, perquè volava per l'ambient, tot allò ple de valor que, amb aquella tan preuada vida, perdía per sempre la ciutat.

«Pobre Vellsolà! Pobre amic nostre!

«Pobre gran artista ple d'ideals!

«Tota la ciutat plorà per tu, tots t'hem plorat, tots et plorem encara, però la magnitud d'aquesta gran dissort ciutadana que el teu sobtat trespàs representa no l'hem sabuda capir en els presents atribulats moments, no l'hem poguda capir atuits i absorvits com estem pel primer dolor d'aquesta tan cruel com inesperada desaparició teva.

«A mesura que els dies transcorreràn, tots els dolços records de ta vida, breu i aprofitada, aniràn revenint i aniràn filtrant-se en el fons del fons de la consciència nostra. T'apendrem a conèixer en tot allò de la teva vida que era perenne i immortal, i aquest buit que has deixat en el cor de la ciutat anirà creixent, creixent a mesura que anirem tristement convenent-nos de què eres únic, de què eres insubstituïble i de què eres nostre, ben nostre. Ens adonarem de què l'ànima de tots nosaltres, de què l'ànima de la ciutat, aquesta ànima tan recòndita que vibrava i que cantava, amb aquella dolcesa excelsa, a través les cordes del teu màgic violí, ha tornat a callar no sabem per quant de temps. De què tu l'havies despertada, de què tu l'havies redimida del seu sòpit dormir i la feies ressonar arreu, a ton pler, pels uns i pels altres. Trobarem, potser, de mica en mica, que aquesta cançó de l'ànima que sorgia del teu violí era millor i era més alta que les nostres mateixes riqueses. Que ella, a despit de la nostra vida materialitzada, s'imposava i triomfava i aixecava tot temps l'esperit nostre. Que amb tots els tresors del món no podrem comprar-la ni adquirir-la de nou la veu de l'ànima. Que això és cosa que no té preu. Que això és cosa que no es compra ni es ven. Que això és cosa que val més que tot i que està per damunt de tot, perquè és cosa que ve de Déu i a Déu torna.

«A mesura que els dies transcorreràn, tu t'aniràs allunyant, i el nostre esperit s'anirà empobrint i assecant sense aquella tendre manyaga que a cau d'orella, delirant, semblaves fer-nos amb el violí dels teus somnis.

«A mesura que els dies transcorreràn, més trobarem que ens manques i més sabrem com ens eres, oh dissortat amic, indispensable.

«Fill del poble, fill escollit del mateix poble, el teu violí per tots cantava i tots les entenien ses cançons. Cantava pels qui no canten i pels qui jamai cantaran, i ens ennoblí la misèria vida que patim amb el seu cant de cigne, tan amorós i tan pur. El teu violí ha emmudit per sempre més. L'ànima de la ciutat és caiguda altra vegada a les profundes, ignares tenebres, i un silenci mortal plana esfereïdor per damunt nostre.

«Silenci implacable! Silenci desolador! Silenci tot ple, però, de revelacions i d'ensenyaments!...

«És cert que ens has deixat, oh bon company inoblidable!

«És cert que després d'haver-nos ofert les primícies saboroses del teu art ingenu te n'has envolat emportant-te'n, infinit enllà, el millor de la teva ànima.

«Aquella promesa dels dies futurs, que ara ja no seràn, ni per tu ni per nosaltres.

«És cert que ja no vindràs, com hi venies, a alegrar les nostres festes i a portar-nos dolcesa en les hores del nostre dol.

«És cert que semblen orfes d'ànima d'ençà que ella no pot amb tu cantar com ans solia.

«És cert que arreu cerquem i enlloc trobem l'exquísida suavitat espiritual que tu ens havies revelada amb ta música.

«És cert que t'hem perdut per sempre més, oh fill aimat de la nostra ànima!

«És cert que molt i molt te n'has endut en ta volada.

«Però no és menys cert — jo ho vull dir ara — que quelcom ens has deixat. Quelcom que era molt teu ha quedat entre nosaltres.

«Si sabem escoltar atentament, en el silenci profund oïrem, molt feble i molt llunyana, una nova cançó que comença. Una cançó apenada i temorena. Una cançó que comença plorant.

«La cançó dels teus deixebles.

«La cançó dels deixebles teus, que eren teus i de ningú més.

«La cançó dels teus deixebles que són la llevar abscondida per tu plantada fervorosament i que ara has deixat en patrimoni a la ciutat.

«La cançó dels teus deixebles, que és una cançó sagrada; que és una deixa de molt preu que tots hem d'estimar, que tots hem de recollir amb un gran amor i també amb un gran respecte si volem dignament venerar el record dels teus dies venturosos, dels teus dies il·luminats d'esperança.

«Tu vius encara en aquesta cançó dolorosa dels teus deixebles. En la petita ànima de cada un tu hi palpites encara fortament. Com podríem, doncs, ofegar la cançó?... Com podríem desoir la complanta?... Com podem, doncs, matar aquesta vital palpitació?...

«Jo ja sé que el que estimaràs més de la teva ciutat, l'homenatge més gran que podem fer-te, és la continuació de la teva obra, la continuació del teu esforç, la perseverància en els teus ideals. Cert que tots plegats no sabrem fer el que tu sol amb tant d'amor realitzaves, però el teu record i el teu esperit ens guiarà i la llevar que tu sembrares donarà, amb l'esforç de tots, si Déu ho vol, un fruit esplèndid per a major honra i glòria teva.

«En la forta emoció que sento a l'obrir aquesta sessió d'homenatge que la ciutat, complint son deure, te tributa, jo'l retrobo dins de mi, com un comanament teu, aquest amor i aquesta recomanació envers els teus tan estimats deixebles. I compleixo fidel la comanda.

«I m'ofereixo, per a complir-la fidelment, a la ciutat.

«I ara expliquin els meus companys el que eres, el que valies i el que mereixes, que jo no ho sabria pas fer fredament avui. Vull dir, tant sols, que per molt que faci la ciutat per tu, no et podrà pagar mai el que tu tan generós li donares.

«Aquest nom de Vellsolà que és honra per la ciutat. Aquest nom de Vellsolà que des d'ara escriurem amb lletres d'or en els annals de la nostra història. Aquest nom de Vellsolà que ens cantarà dins de l'ànima amb aquella veu de joventut eterna que res mai més podrà marcir. Aquest nom de Vellsolà que és la corona lluminosa que resplandeix en nostre front i ens redimeix generosa de tantes, de tantes culpes.»

Acte seguit el Sr. Duch llegí una breu interessant biografia, escrita pel Sr. Sarret, del malaguanyat artista terrassenc, que morí quan just comptava vinticinco anys. Mossèn Àngel Rodamilans, mestre de capella de la Parroquia del Sant Esperit, llegí també unes paraules molt atinades i justes que sentim de veres no poder reproduir aquí. En Rafel Benet, en re-

presentació del *Gremi d'Artistes* de Terrassa, llegí l'hermosa exhortació que també ens és força plaent poder publicar i que diu així:

«És bella cosa, la presència, en el Saló de Sessions d'aquesta Municipalitat, d'aquells que en llur vida sacrificaren tota bagatel·la — son propi benestar si hi cab — a un noble fi.

«Aquests heròis, aquests homes que han acomplert amb perfecció una missió o un ofici, són l'esperit de la ciutat, són canon de civilitat, que fan bé en tenir presents — tenint-hi la imatge, el retrat, s'hi té alhora tota una vida — els qui ens regeixen, i que fariem millor tenint-los més presents, potser, els que som regits.

«Per açò, perquè cundeixi l'exemple, és necessari que en passetjos i places, i jardins quan ne tinguem, s'hi alci també una imatge d'heroi, o bé tant sols un icono d'home que hagués complert a meravella sos deures ciutadans; així es féu ben justament amb aquell humil i savi ciutadà que es digué Bartomeu Amat, o bé una figura d'home qui hagués amat la dignitat de son ofici — no cal dir com tots els oficis tenen la seva dignitat — i que tingués assolida perfecció i gracia en son art. Una d'aquestes belles figures d'obrer o d'artista deuria ésser la figura d'En Vellsolà, violinista, aquesta figura jovial, l'exemple de perfecció de la qual en son ofici i cenyida justesa en la interpretació dels grans mestres ha de perdurar en nosaltres i en els que han de venir, per a trobar en aquest exemple, motiu d'estímul cada hu en son ram. Després, En Vellsolà, havia eixit del poble i al poble cal tornar-lo; havia eixit de la plaça pública i l'hem de tornar an aquesta, perquè la gent aprengui en aquest cas la lliçó del refinament adquirit, sense perdre en tan bella adquisició, cap de les grans virtuts que en l'ànima popular radiquen, les quals posseï sempre l'artista, una d'elles l'honradesa. En Vellsolà era honrat en son art; no havia usat mai trucs ni efectes per a enganyar sos auditoris, ni virtuosismes inútils que aixuguen en flor tota gracia i perverteixen el gust. Tampoc havia, ni a ben segur hauria adoptat mai *pose* de fenomen, ni de geni tant sols, sinó ben altrament; jovial i humil anava pel carrer i per les tertúlies portant amb ell la franquesa i la gracia del riure xiroi. Però, no obstant, En Vellsolà era un aimant del seu ofici, un orgullós del seu ofici. Però aquest sant orgull era traduït solament en la perfecció que anava assolint de dia en dia en la seva noble professió, però es guardava bé prou de mostrar-lo enlloc més, i per tant, aquest sant orgull, jamai fou rebaixat a vanitat ridícula; en aquest infern de bambolina no hi caigué mai, le'n guardà l'ànima senzilla que tenia, guiada del seny, pastada del gai esperit del poble.

«El nostre violinista era fet de la mateixa pasta que tu, obscur filador i germà meu, de la mateixa pasta que tu obscur teixidor i germà meu, per açò vosaltres dos, podreu extreure d'aquesta espiritual i candent pedrera, materia roent per a fondre-hi les vostres ànimes besones de la del jove que sabé dir amb unció frases i obres dels grans músics; per açò vosaltres dos, estimant l'ofici us redimireu i qui sab si podreu assolir la gracia de l'inventor. Tots també podem extreure'n quelcom d'aquesta vida d'home d'ofici, artistes i comerciants, per a estimular les nostres virtuts dormides, les nostres energies apagades, així cada hu posarà potser en la seva feina — per ingrata que sembli — quelcom de lo íntim i personal que En Vellsolà posava en la seva. Aquest és el fruit de la lliçó d'avui, molt semblant al que ens ensenyà N'Eugeni d'Ors amb la lliçó de Bernard Palissy.

«Per açò el *Gremi d'Artistes* inicia una subscripció per a alçar un bust damunt una col·lumna que perpetui la bona memoria del mestre, per açò l'*Associació de la Premsa* i l'*Escola Choral* tenen l'honor d'invitar a l'excel·lentíssim Ajuntament a encapçalar aquesta subscripció i inviten també a les autoritats, entitats, personalitats i a tots els ciutadans perquè donin son òvol. Tothom hi ha d'ésser: el que pugui, molt; el que no tingui gaire, quelcom; però és precís que

no hi manqui ningú, car la ciutat que fa justícia als seus homes és beneïda de Déu. Cal que així sigui; cal alçar la imatge d'En Vellsolà, en lloc quiet i humil, damunt senzilla columna. En Josep Armengol ofereix gentilment la feina d'escultor, a tots nosaltres ens cal ajudar en el que poguem a l'artista, perquè la materia treballada per ell sigui digna de l'eternitat del que tan bé cantava amb son violí, i alhora de l'obra creada per a perpetuar son bell exemple.

«Si és així, als nostres fills, als nostres néts, els podrem dir, assenyalant la noble testa del que ayui honorem : « — Heu's aquí un home que morí ben jove; era un artista que sabia bellament el seu ofici.»

En Jaume Quintana seguidament llegí l'al·locució al poble de Terrassa per a contribuir a la subscripció pública per a erigir un bust a la memoria del notable violinista que ha perdut la ciutat; i tancà la sessió el Sr. D. Josep Ullés, arcalde de Terrassa, amb un discurs molt sentit i molt sincer. La *Banda Municipal*, de la qual havia estat director el finat, situada en el vestibol de les Cases Consistorials, tocà al començar i a l'acabar la sessió algunes composicions de caràcter seriós, ben adequades a l'acte que s'estava celebrant.

Bé s'ho mereixia En Vellsolà, que Déu el tingui al cell... — J. B.

Bibliografia

EDUARDO LÓPEZ-CHAVARRI : *Historia de la Música*. Tomo segundo. — Barcelona, Hijos de Paluzie.

A son degut temps assenyalàrem, en les planes d'aquesta REVISTA, la publicació del primer volum de la *Historia de la Música* que els reputats editors de la nostra ciutat senyors Fills de Paluzie encomenaren a nostre benivolgut amic i col·laborador N'Eduard López-Chavarrí. Avui ens plau, encara que amb un xic de retràs, involuntari, salutar l'aparició del segon volum, amb el qual és completada l'obra.

Aquest volum, dedicat a la música moderna, estudia l'evolució dels gèneres i dona la biografia dels grans compositors, quedant dividida la materia en els capítols següents : *Joàn Sebastià Bach i sa època, El classicisme, El segle de Beethoven, L'herència de Beethoven, Ricard Wagner, La música espanyola en el segle XIX, L'art contemporani, La música espanyola en el segle XX.*

Com es pot endevinar per aquesta simple enumeració, l'autor no tem, arrencant de la base incommovible de la música moderna, que és el gran Joàn Sebastià, arribar fins a les últimes i més avançades manifestacions d'art de l'hora present, assenyalant noms i obres dels quals

més endavant — avui això no és possible — se'n farà la deguda justícia i catalogació en els arxius de la història.

L'autor, seguint el mateix criteri que presidí a la redacció de son primer volum, i amb la intenció de suplir les omissions d'altres històries de la música estrangeres, s'ha ocupat detingudament de les coses d'Espanya, que prou té una tradició d'art ben noble i ben gloriosa.

Els nostres lectors coneixen les brillants qualitats que avaloren la personalitat del distingit artista valencià, tan generós de prodigar-les espontaniament i amb els més gran desinterès; no cal, doncs, dir que tals qualitats es fan ben evidents en la *Història de la Música*, el segon volum de la qual tenim a la vista. Només ens cal, per a terminar, endreçar-li la nostra felicitació, així com als editors, que presenten l'obra pulcrament editada i amb abundosa il·lustració.

.....

Noves

LA MÚSICA A VALENCIA. — Diu la *Correspondencia de Valencia*, del 25 de gener:

«La Orquesta de Música de Cámara. — Lleva año y medio de existencia esta simpática agrupación de entusiastas profesores; en este lapso de tiempo, tan corto relativamente, las exhibiciones de la Orquesta de Cámara han sido fugaces, y sin embargo, han marcado períodos perfectamente definidos en la historia de este movimiento artístico valenciano, tan pletórico de nobles anhelos y de legítimas aspiraciones.

«Quedábamos, los que a las anteriores audiciones acudíamos, en que la agrupación de estos profesores valencianos constituía una organización perfecta en cuanto a sentido artístico, visión clara de las obras, etc. Sus componentes son gente llena de entusiasmos, estudiosos, activos, y su director... Nos parece inútil hacer aquí el panegírico de su director; pero entendíamos que unos y otros tenían necesidad de trabajar mucho para conseguir ese ajuste, esa armonía, ese perfecto equilibrio a que nos tenían acostumbrados otras agrupaciones forasteras; la total ausencia del espíritu de asociación, la necesidad de atender al cotidiano sustento, eran condiciones que determinaban en nuestros simpáticos músicos un santo horror a verse juntos, contra el cual se estrellaron siempre los mejores deseos.

«Era esto accidente algo secundario, cuestión de tiempo. Y llegó el momento.

«La batuta de López Chavarri, alma de este excelente organismo artístico, la que comunicó el fuego sagrado con el ejemplo, ha adquirido plasticidad; la agrupación es ya lo que debe ser. Una orquesta equilibrada, sumisa, inteligente, admirablemente ponderada. La Orquesta de Música de Cámara puede y debe salir de Valencia, llevando a otras regiones la muestra de lo que pueden el tesón, la voluntad y el estudio.

«El salón de actos del Conservatorio ofrecía ayer tarde aspecto brillante; muy pocos (nos atreveríamos a decir que ninguno), de los asociados de La Filarmónica, desperdició la ocasión de saborear las bellezas de un programa inteligentemente formado, y admirablemente interpretado.

«El concierto en mi, de Haendel (para dos violines y violoncello, concertantes y orquesta de cuerda); el aria de Tartini; la sinfonía espiritual, de Hamerik; las Danzas de la Reina de Goleonda, de Mouriqui; la serenata de Sokolow, y la Danza húngara, de Brahms, resultaron un dechado de perfección, de colorido, de arte en una palabra.

«Pasajes hubo en el scherzo y aria de Hamerik, en que el público interrumpió con sus bravos y murmullos de aprobación al violoncello y a las violas, y en todos los tiempos y en todas las obras, fueron apreciadas en todo su valor las circunstancias que reúne la Orquesta de Música de Cámara.

«El público quedó satisfecho: los aplausos fueron unánimes, estruendosos.

«Bien por la Orquesta; bien por la Sinfónica.

«Y bien por López Chavarri, que debiera decidirse de una vez por definir su personalidad.

XXX.»

Diu, a més, el ja esmentat confrare, en son número del 29.

«Un nuevo éxito obtuvo anoche la Orquesta de Música de Cámara; fué éste tan legítimo como el primero, y una prueba plena, absolutamente convincente, de que la agrupación orquestal que nos ocupa es ya un organismo con vida propia y con alientos grandes que han de llevarle a grandes empresas artísticas.

«Ya era de notar el gusto delicado que ha presidido la selección de las obras que han constituido los programas de estos dos amenos e interesantes conciertos.

«En el de ayer tarde figuraban, como es sabido, Grimal, Bocherini, Raff, Schubert y Brandts-Buys. El público fué de sorpresa en sorpresa; la precisión, la seguridad, el perfecto ajuste que la batuta clara, sobria del señor López Chavarri imprimía a las obras, con ser mucho, era lo de menos; había algo de carácter interno más digno de estima. El espíritu del autor interpretado con sincera devoción.

«En la segunda parte del programa, siciliana y minueto de Bocherini; cavatina de Raff, y minueto de Schubert, hubo derroche de arte supremo, siendo repetidos todos los números. Para corresponder a las insistentes muestras de simpatía del público, hubo de interpretar la Orquesta el delicioso vals de Tchonkoski.

«En la tercera parte dió a conocer la Orquesta la Suite Moderne, de Brandts-Buys, verdaderamente original, inspirada, delicada en algunas escenas, dulce y melodiosa en otras, enérgica al final, que es de una maestría verdaderamente sorprendente.

«Los aplausos duraron largo rato; el público quedó satisfecho del concierto.

«La Orquesta de Música de Cámara dará seguramente días de gloria a Valencia.

«Nuestra sincera enhorabuena al maestro López Chavarri y a sus dignos compañeros, los profesores de tan simpática agrupación.»

Que el mestre Chavarri — dilecte amic nostre, — rebi també la nostra felicitació pels seus nous èxits.

Secció Oficial

Amb assistència de gran nombre de socis, celebrà l'ORFEO CATALÀ la seva Junta general, el dia 28 de gener, a la tarda.

Presidí la sessió En Joaquim Cabot i Rovira, acompanyant-lo en la presidència el mestre Millet i els demés membres de la Directiva.

Aprovats que foren l'acte de la sessió anterior i l'estat general de comptes, el comptador, En Martí Estany, féu alguns comentaris sobre els mateixos, i curiosíssimes comparacions del moviment econòmic actual de la institució amb el dels primers anys de la fundació de l'ORFEO.

amb lo qual es pogué apreciar perfectament l'important desenrotllament que l'entitat ha adquirit en els seus vinticinco anys d'existència.

Després, En Manuel Rocamora, secretari, llegí la Memoria de les tasques artístiques i socials que l'ORFEÓ ha realitzat durant el curs passat, en el qual s'ha celebrat la vinticinquena de la fundació de l'entitat. En forma poètica i amena s'enumeren en el treball d'En Rocamora totes les solemnitats i demés actes celebrats per l'ORFEÓ, constituint el tot un document que, per son valor històric i per les curioses dades que conté, s'acordà publicar-lo en aquestes planes, com així es fa des del present número; així, fent-se públic tan bell treball, podrà ésser conegut de tots els socis i amics de l'ORFEÓ CATALÀ.

Els treballs dels Srs. Rocamora i Estany, foren unànimement aplaudits i celebrats pels concorrents a la junta.

Previes unes encomiàstiques paraules del Sr. Monegal dirigides al secretari i a la Junta directiva per sa lloable gestió, es verificà la renovació dels càrrecs que acabaven en la Junta directiva, els quals foren proveïts per aclamació per l'Assamblea, a proposta del soci Sr. Boix, qui digué que fent-ho així era la millor manera de demostrar-los-hi la confiança i la conformitat a sa gestió.

En virtut de tal elecció la Junta directiva de l'ORFEÓ CATALÀ ha quedat constituïda per al present curs, en la forma següent: President, Joaquim Cabot; vice-president, Vicens de Moragas; tresorer, Tomàs Millet; comptador, Martí Estany; conservador, Frederic Font; bibliotecari-arxiver primer, Francesc Pujol; bibliotecari-arxiver segon, Vicens M.ª de Gibert; secretari primer, Pasqual Boada; secretari segon, Abel Bonet, i vocals, Jaume Roig, Lluís Serrahima, Francesc X. Pons, Josep M.ª Blanch i Josep M.ª Vila.

Apraigats els aplaudiments amb què fou rebuda la proclamació de la precedent Junta i manifestat pels Srs. Cabot i Rocamora llur agraïment pel que d'ells, amb el beneplàcit de l'Assamblea, acabava de dir el Sr. Vice-president al presentar la candidatura, el Sr. Martínez Gras féu ús de la paraula per a proposar, després de dedicar-li un xardorós elogi i esmentar els valuosos treballs realitzats any darrera any en l'ORFEÓ, que fos nomenat sub-director de l'ORFEÓ CATALÀ el mestre Francesc Pujol, per a exercir tal càrrec junt amb el mestre Comella.

La proposició del Sr. Martínez Gras fou acceptada amb gran entusiasme per la Junta directiva, a la qual anava dirigida la moció del Sr. Martínez Gras, aprovant per unanimitat aital proposició; unanimitat que fou vivament rebuda i ratificada per l'Assamblea, la qual, amb vives demostracions de simpatia, proclamà sub-director de l'ORFEÓ a l'esmentat mestre Pujol, corresponent així als seus mèrits personals i als valuosíssims treballs realitzats en el si de la institució.

I, finalment, a proposta de la Directiva, la presidència manifestà que, creient interpretar els sentiments dels senyors socis, s'anava a premiar així mateix la constància exemplar i l'entusiasme sense minvament del soci chorista En Rafel Vives, qui, per la seva assiduitat en pendre part en les tasques de l'ORFEÓ des de sa fundació, es feia mereixedor al modest homenatge que la Junta anava a dedicar-li. Amb tal motiu, doncs, manifestà el senyor president que se li oferiria un distintiu de soci chorista reproduït en or i acompanyat d'un diploma expressant l'agraïment de la institució, la qual cosa així es féu, en mig de grans aplaudiments i sentides demostracions d'afecte envers el company tan justament distingit.